

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZKF-903-1/09

WYJAŚNIENIA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

**o zasadach gospodarki finansowej, uzyskiwaniu przychodów oraz o wydatkach
związanych z finansowaniem kampanii wyborczej w wyborach do Parlamentu
Europejskiego, zarządzonych na dzień 7 czerwca 2009 r.**

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 112, poz. 766), udziela komitetom wyborczym wyjaśnień o zasadach finansowania kampanii wyborczej w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

I. Przepisy prawne dotyczące finansowania komitetów wyborczych.

Zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze, uczestniczące w wyborach do Parlamentu Europejskiego regulują następujące przepisy:

1) Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, zwana dalej „Ordynacją wyborczą”, w szczególności przepisy:

– art. 56 o odpowiedzialności za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego,

– rozdziału 11 „Finansowanie kampanii wyborczej” – dotyczące zasad pozyskiwania przychodów, dokonywania wydatków i prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze, obowiązku przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania wyborczego komitetu, przyjęcia bądź odrzucenia sprawozdania wyborczego komitetu i konsekwencji tego faktu,

– rozdziału 19 „Przepisy karne”, w szczególności art. 156-166.

2) ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 i Nr 266, poz. 2236 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 207, poz. 1301), zwana dalej „ustawą o partiach”, w szczególności:

– rozdział 4 „Finanse i finansowanie partii politycznych”, dotyczący m. in. źródeł finansowania partii politycznych oraz tworzenia i funkcjonowania Funduszu Wyborczego partii,

– rozdział 6a zawierający przepisy karne ustawy;

3) ustawa z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 ze zm.) zwana dalej „ordynacją wyborczą do Sejmu”, w sprawach do których odsyłają przepisy Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego;

4) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie prowadzenia rachunkowości przez komitety wyborcze, uczestniczące w wyborach

do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 53, poz. 528) – ustalające zasady prowadzenia rachunkowości przez komitety wyborcze w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz wzory sprawozdań finansowych komitetów z tych wyborów.

Ujednolicone teksty ustaw oraz tekst rozporządzenia Ministra Finansów są dostępne na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl.

II. Komitety wyborcze

Prawo zgłaszania kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego mają partie polityczne oraz wyborcy. Czynności wyborcze w imieniu partii politycznych, koalicji wyborczych partii politycznych i wyborców wykonują komitety wyborcze od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Dopiero po dopełnieniu powyższych czynności komitety wyborcze mogą podejmować działania związane z pozyskiwaniem środków finansowych i ich wydatkowaniem.

Prawo do prowadzenia kampanii wyborczej na rzecz kandydatów przysługuje, na zasadzie wyłączności, komitetowi wyborczemu (art. 48 Ordynacji wyborczej). Oznacza to, że w okresie kampanii wyborczej wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań przedwyborczych i promocją poszczególnych kandydatów w formie plakatów, ulotek itd. mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze. Nie mogą takich działań prowadzić sami kandydaci, a także partie polityczne, stowarzyszenia i inne organizacje, których członkiem jest dany kandydat lub jest przez te podmioty popierany.

Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego jest odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki finansowej komitetu (art. 84 ust. 1 Ordynacji wyborczej), a w szczególności za ewidencjonowanie wpływów i wydatków oraz sporządzenie sprawozdania wyborczego i przedłożenie go Państwowej Komisji Wyborczej w terminie określonym w art. 93 ust. 1 Ordynacji. Pełnomocnik finansowy może upoważnić inne osoby do podejmowania określonych czynności związanych z dokonywaniem wydatków komitetu wyborczego w jego strukturach terenowych. Nie zwalnia to jednak pełnomocnika z odpowiedzialności za całość gospodarki finansowej komitetu. Pełnomocnik finansowy ponosi odpowiedzialność karną za zawinione naruszenie zakazów i ograniczeń w pozyskiwaniu i wydatkowaniu środków.

W razie złożenia rezygnacji przez pełnomocnika finansowego z pełnionej funkcji i powołania nowego pełnomocnika, należy o tym fakcie powiadomić Państwową Komisję Wyborczą w trybie przepisów o powołaniu komitetu wyborczego (art. 49 ust. 2, art. 50 ust. 5 i art. 51 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetów wyborczych ponoszą partie polityczne, które utworzyły komitet wyborczy lub weszły w skład koalicji wyborczej, a w przypadku komitetu wyborczego wyborców – osoby wchodzące w skład komitetu wyborczego (art. 56 Ordynacji wyborczej).

Na podstawie art. 89 Ordynacji wyborczej do Sejmu w związku z art. 73 ust. 3 Ordynacji wyborczej komitety wyborcze zobowiązane są do umieszczenia na wszystkich materiałach wyborczych, w tym również na plakatach, wyraźnych

oznaczeń, od kogo pochodzą. Materiały zawierające takie oznaczenie podlegają ochronie prawnej i są dowodami poniesionych kosztów.

III. Rachunek bankowy komitetu wyborczego.

Komitet wyborczy gromadzi środki finansowe na rachunku bankowym (art. 88 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Komitet wyborczy dla gromadzenia przychodów może otworzyć tylko jeden rachunek bankowy. Komitet może otworzyć pomocnicze rachunki bankowe dla ułatwienia dokonywania wydatków w strukturach terenowych komitetu. Rachunki pomocnicze mogą być zasilane wyłącznie przelewami z rachunku komitetu wyborczego (podstawowego), przeznaczonych do gromadzenia środków pieniężnych. Wykluczone jest pozyskiwanie środków bezpośrednio na rachunki pomocnicze.

Podstawą do otwarcia rachunku komitetu wyborczego jest uchwała Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Otwarcia rachunku bankowego powinien dokonać pełnomocnik finansowy komitetu. Bank otwierający rachunek może zażądać podania numeru wpisu do rejestru gospodarki narodowej (REGON) oraz numeru identyfikacji podatkowej (NIP), nadanych komitetowi wyborczemu. Numer REGON oraz numer NIP należy uzyskać odpowiednio we właściwym urzędzie statystycznym i w urzędzie skarbowym. Dokumenty te wystawiane są na podstawie postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Komitet wyborczy partii politycznej może posługiwać się numerem NIP i REGON partii politycznej, która powołała ten komitet. Koalicyjny komitet wyborczy powinien posiadać numery NIP i REGON odmienne od numerów NIP i REGON partii politycznych tworzących koalicję wyborczą.

Umowa rachunku bankowego (podstawowego) komitetu powinna zawierać zastrzeżenie, że wpłaty na rzecz komitetu wyborczego mogą być dokonywane jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 88 ust. 3 Ordynacji wyborczej). Umowa rachunku bankowego powinna zawierać również klauzulę o nieprzyjmowaniu wpłat po dniu wyborów (art. 85 ust. 4 pkt 1 Ordynacji), wpłat od osób fizycznych w wysokości przekraczającej dozwolony limit (art. 88 ust. 4 Ordynacji) oraz wpłat pochodzących z innego źródła, niż określone dla danego rodzaju komitetu wyborczego (art. 86 Ordynacji wyborczej). Pełnomocnik finansowy, który nie wprowadza wymaganych zastrzeżeń naraża się na sankcję karną, określoną w art. 158 ust. 2 Ordynacji wyborczej.

Rachunek komitetu wyborczego należy zlikwidować po zbilansowaniu przychodów i wydatków, dokonaniu zwrotu środków wpłaconych z naruszeniem prawa oraz przekazaniu ewentualnej nadwyżki finansowej na rzecz instytucji charytatywnej (art. 90 ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej). Komitet wyborczy wyborców, któremu za uzyskane mandaty przysługuje dotacja podmiotowa (art. 100 ust. 1 Ordynacji wyborczej) zobowiązany jest do posiadania rachunku do czasu przekazania dotacji przez ministra finansów. Dotacja podmiotowa jest wypłacana w terminie 9 miesięcy od dnia wyborów.

IV. Pozyskiwanie środków finansowych przez komitety wyborcze.

1. Finansowanie komitetu wyborczego partii politycznej.

Środki finansowe przekazywane komitetowi wyborczemu partii politycznej mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego tej partii, tworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (art. 86 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Komitet wyborczy może pozyskiwać środki finansowe tylko z przelewów dokonywanych z rachunku bankowego Funduszu Wyborczego na rachunek komitetu wyborczego. Fundusz Wyborczy partii jest tworzony z wpłat własnych partii politycznej oraz darowizn od osób fizycznych, spadków i zapisów (art. 36 ust. 1 ustawy o partiach). Suma darowizn pieniężnych, pochodzących od jednej osoby fizycznej w toku jednego roku kalendarzowego nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę (w 2009 r. kwota ta wynosi 1.276 zł, a więc dozwolony limit wpłat na Fundusz Wyborczy to 19.140 zł.) – art. 36a ust. 1 ustawy o partiach.

Wpłaty na Fundusz Wyborczy mogą być dokonywane jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 36a ust. 3 ustawy o partiach). Zgodnie z art. 63c ustawy Prawo bankowe – polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku bankowego określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Przelew może być dokonany tylko z rachunku darczyńcy na rachunek Funduszu Wyborczego. Za przelew w rozumieniu wskazanego przepisu Prawa bankowego nie może być uznana wpłata gotówkowa w kasie banku ani przekaz pocztowy.

Ponadto na Fundusz Wyborczy mogą być dokonywane wpłaty własne partii w formie przelewów z rachunku bieżącego. Partia może przeznaczyć na finansowanie kampanii wyborczej środki zgromadzone na rachunkach bankowych, pochodzące ze źródeł wymienionych w sposób wyczerpujący w art. 24 ustawy o partiach. Na rachunek bieżący partii mogą być dokonywane wpłaty od osób fizycznych w maksymalnej wysokości nie przekraczającej w jednym roku 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę (w 2009 r. – 19.140 zł.). Jeżeli jednorazowa wpłata na rachunek bieżący partii nie przekracza 1.276 zł, to może być dokonana również w formie gotówkowej.

Przepisy ustawy o partiach nie zabraniają jednoczesnego dokonywania wpłat przez tę samą osobę fizyczną na rachunek bieżący partii i na Fundusz Wyborczy, co oznacza, że dana osoba może wpłacić łącznie 38.280 zł (2×19.140 zł).

Partia może przyjmować środki finansowe, pochodzące jedynie od obywateli polskich, z wyłączeniem osób nigdzie nie zamieszkałych.

Oznacza to, że w celu finansowania działalności komitetu wyborczego partii politycznej (oraz koalicyjnego komitetu wyborczego) nie mogą przekazywać partiom politycznym środków cudzoziemcy, także będący obywatelami państw Unii Europejskiej, zamieszkujący na stałe w Polsce i mający czynne prawo wyborcze w tych wyborach. Zakaz ten dotyczy również kandydatów komitetu wyborczego na posłów do Parlamentu Europejskiego, jeżeli nie są oni obywatelami polskimi.

2. Finansowanie koalicyjnego komitetu wyborczego

Środki finansowe przekazywane koalicyjnemu komitetowi wyborczemu mogą pochodzić z tworzonych na podstawie ustawy o partiach politycznych Funduszy Wyborczych partii politycznych, wchodzących w skład koalicji (art. 86 ust. 2 Ordynacji wyborczej). Zasady dokonywania wpłat na rzecz Funduszu Wyborczego są identyczne jak w przypadku komitetu wyborczego partii politycznej. Jedna osoba fizyczna może jednocześnie dokonywać wpłat na Fundusz Wyborczy jak i rachunek bieżący każdej z partii politycznych, tworzących koalicję wyborczą w wysokości przysługującego limitu.

3. Finansowanie komitetu wyborczego wyborców.

Komitetowi wyborczemu wyborców mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne, będące obywatelami polskimi zamieszkałymi na obszarze Unii Europejskiej lub obywatelami innych państw Unii Europejskiej zamieszkałymi w Polsce (art. 86 ust. 3 i 4 Ordynacji wyborczej).

Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego wyborców nie może przekraczać 20-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów. W wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r. limit ten wynosi 25.520 zł. Darowizny pieniężne na rzecz komitetu wyborczego niezależnie od wysokości powinny być wpłacane jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 88 ust. 3 Ordynacji wyborczej). Niedozwolone są wpłaty gotówkowe w kasie banku, a także w formie przekazów pocztowych.

Ponadto na cele związane z wyborami komitet wyborczy wyborców może zaciągać kredyty bankowe (art. 86 ust. 6 Ordynacji wyborczej). Poręczycielem takiego kredytu mogą być wyłącznie osoby fizyczne, z tym że kwota poręczenia nie może być wyższa od kwoty 25.520 zł, stanowiącej maksymalną wysokość wpłat od jednej osoby fizycznej. Ograniczenie wysokości kwoty poręczonej nie dotyczy osób wchodzących w skład komitetu wyborczego wyborców (art. 86 ust. 7 Ordynacji wyborczej).

V. Zakazy i ograniczenia dotyczące pozyskiwania środków finansowych przez komitety wyborcze

Przepisy Ordynacji wyborczej wprowadzają następujące zakazy i ograniczenia w finansowaniu komitetów wyborczych.

1) Komitety wyborcze mogą pozyskiwać środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami (art. 85 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

2) Pozyskiwanie środków finansowych jest dozwolone dopiero od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 85 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej). W praktyce, w związku z obowiązkiem gromadzenia wszystkich środków finansowych komitetu na rachunku bankowym, pozyskiwanie środków finansowych jest możliwe dopiero od dnia otwarcia rachunku bankowego komitetu.

3) Zabronione jest pozyskiwanie środków po dniu wyborów (art. 85 ust. 4 pkt. 1 Ordynacji wyborczej). Jako datę dokonania wpłaty na rachunek bankowy przyjmuje się datę wystawienia polecenia przelewu, a nie datę uznania przez bank wpływu

środków na rachunek bankowy. Po dniu wyborów dopuszczalne jest jedynie wnoszenie opłat bankowych za prowadzenie i likwidację rachunku. W sytuacji, gdy pozostają nieuregulowane zobowiązania finansowe komitetu, na zaspokojenie których nie wystarczyło środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym, roszczenia te powinny być pokryte w trybie art. 56 Ordynacji wyborczej, bez pośrednictwa rachunku komitetu wyborczego.

4) Zabronione jest przekazywanie środków finansowych i wartości niepieniężnych przez jeden komitet wyborczy na rzecz innego komitetu wyborczego (art. 87 ust. 1 Ordynacji wyborczej),

5) Zabronione jest przeprowadzanie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych (art. 87 ust. 2 Ordynacji wyborczej), dotyczy to także partii politycznej (art. 24 ust. 6 ustawy o partiach).

6) Komitety wyborcze nie mogą przyjmować wartości niepieniężnych, z wyjątkiem nieodpłatnych usług, polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy (art. 86 ust. 5 Ordynacji wyborczej),

7) Komitetom wyborczym nie wolno przyjmować środków finansowych z zagranicy (art. 86 ust. 8 Ordynacji wyborczej). Oznacza to, że wszelkie wpłaty na rzecz komitetu powinny być dokonywane jedynie poprzez oddziały banków, mające siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

8) Ordynacja wyborcza przewiduje zamknięty katalog źródeł finansowania komitetów wyborczych, w którym wykluczone jest finansowanie kampanii wyborczej przez podmioty niebędące osobami fizycznymi (np. spółki prawa handlowego, stowarzyszenia, państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, fundacje itd.). W związku z tym w przypadku stwierdzenia wpłaty pochodzącej z nieuprawnionego źródła lub dokonanej z naruszeniem przepisów ustawy, komitet wyborczy powinien odmówić przyjęcia darowizny. Odmową przyjęcia darowizny jest niezwłoczne zwrócenie darczyńcy tych środków i wykazanie ich jako nieprawidłowych w załączniku do sprawozdania wyborczego. Zgodnie z treścią art. 101 ust. 2 Ordynacji wyborczej termin zwrotu środków finansowych nie powinien przekraczać 30 dni od daty dokonania darowizny.

VI. Zasady wydatkowania środków i ich dokumentowania.

1. Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą wyłącznie kwoty ograniczone limitem wydatków. Limit ten w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r. wynosi 10.351.733,84 zł. Kwota ta stanowi, zgodnie z art. 89 Ordynacji wyborczej, iloczyn liczby wyborców ujętych w rejestrach wyborców na terenie całego kraju na dzień 31 grudnia 2008 r. (komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 marca 2009 r.) przez kwotę 34 groszy^{*)}. Limit ten jest jednakowy dla każdego komitetu wyborczego bez względu na liczbę okręgów wyborczych, w których zarejestrował on listy kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego. Pojęcie

^{*)} zgodnie z art. 175 Ordynacji wyborczej kwota ta została podwyższona (z 30 do 34 groszy na każdego wyborcę ujętego w rejestrze wyborców) rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie podwyższenia kwoty wyznaczającej limit wydatków komitetu wyborczego w wyborach do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 61, poz. 499), które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2009 r.

„limitu” odnosi się jedynie do wydatków komitetu wyborczego, nie dotyczy ono przychodów, których wysokość nie jest limitowana.

2. Komitet wyborczy może wydatkować środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami (art. 85 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Do wydatków komitetu wyborczego nie może być zaliczone przekazanie środków na cele charytatywne oraz inne cele społecznie użyteczne, nawet jeżeli były ponoszone w okresie kampanii wyborczej w ramach promocji komitetu wyborczego lub poszczególnych kandydatów. Tego rodzaju wydatki stanowią naruszenie przepisów Ordynacji wyborczej.

3. Wydatkowanie środków jest dozwolone w tym samym początkowym terminie, co ich pozyskiwanie, tj. od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 85 ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej). W praktyce jest to możliwe od dnia pierwszej wpłaty na rachunek bankowy.

4. Zabronione jest wydatkowanie środków przez komitet wyborczy po dniu złożenia sprawozdania wyborczego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu (art. 85 ust. 4 pkt 2 Ordynacji wyborczej). Nie dotyczy to wydatkowania przez komitet wyborczy wyborców środków finansowych z dotacji podmiotowej na pokrycie zobowiązań finansowych komitetu wykazanych w sprawozdaniu.

5. Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie prowadzenia rachunkowości przez komitety wyborcze, uczestniczące w wyborach do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 53, poz. 528). Komitet wyborczy powinien ewidencjonować i dokumentować ponoszone wydatki. Dokumentami dotyczącymi kosztów i wydatków są: rachunki, faktury, umowy, pokwitowania odbioru gotówki do rozliczenia (KW) i inne dokumenty wystawione na komitet wyborczy. Dokumenty finansowo-księgowe wystawione na nazwisko osoby fizycznej (np. na nazwisko kandydata) nie są dowodami kosztów komitetu wyborczego. Do wydatków lub kosztów komitetów wyborczych zalicza się: koszty zużycia materiałów i energii, koszty usług obcych – w tym opłaty za korzystanie ze środków masowego przekazu, wykonanie materiałów wyborczych, koszty spotkań wyborczych i podróży, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, spłatę zaciągniętych kredytów bankowych i pozostałe wydatki pieniężne. Do wydatków nie zalicza się kaucji wpłacanych w związku z wynajmem lokali czy powierzchni reklamowej, a zwrot tych kaucji nie stanowi przychodu; natomiast wydatek komitetu stanowiłaby kwota potrącona z kaucji przez wynajmującego z tytułu zaległości czynszowych lub innych kosztów. Komitet wyborczy powinien odrębnie ewidencjonować zobowiązania finansowe obejmujące równowartość niespłaconych kredytów bankowych i nieopłaconych rachunków i faktur wystawionych z tytułu dostaw i usług na rzecz komitetu. Dowody księgowe dotyczące wydatków (kosztów) powinny spełniać warunki określone w ustawie o rachunkowości, a w szczególności muszą być zatwierdzone przez osobę odpowiedzialną za gospodarkę finansową. Ewidencja wydatków i zobowiązań finansowych komitetu wyborczego powinna być prowadzona w sposób zapewniający uzyskanie informacji niezbędnych do prawidłowego sporządzenia sprawozdania wyborczego.

6. Od dnia przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego do dnia wyborów partia polityczna, która samodzielnie utworzyła komitet wyborczy lub wchodzi w skład koalicji wyborczej, może prowadzić i finansować wszelką agitację na rzecz upowszechniania swoich celów programowych, wyłącznie na zasadach, w formach, w czasie i w miejscach określonych w Ordynacji wyborczej (art. 82 Ordynacji wyborczej). W związku z tym, wszelkie materiały propagandowe upowszechniające cele programowe partii w tym okresie powinny być oznaczone nazwą komitetu wyborczego i finansowane ze środków znajdujących się na rachunku bankowym komitetu wyborczego. Niedopuszczalna jest równoczesna popularyzacja partii pod jej nazwą.

VII. Sprawozdanie wyborcze.

Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne (art. 83 Ordynacji wyborczej). Komitet wyborczy ma obowiązek przedstawienia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania w terminie 4 miesięcy od dnia wyborów tj. najpóźniej do dnia 7 października 2009 r. Do sprawozdania należy załączyć opinię i raport biegłego rewidenta wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą. Biegły rewident podejmuje czynności nie później niż na 30 dni przed upływem ustawowego terminu złożenia sprawozdania. Zwraca się uwagę na potrzebę bieżącego i systematycznego prowadzenia ewidencji księgowej i taką organizację wewnętrzną komitetu i jego struktur terenowych, która zapewni zgromadzenie dokumentów niezbędnych do badania przez biegłego. Sprawozdanie sporządza pełnomocnik finansowy, który odpowiada za prawdziwość zawartych w nim danych. Sprawozdanie jest dokumentem zbiorczym, sumującym pozyskane środki i poniesione wydatki komitetu wyborczego oraz ewentualne zobowiązania, które nie zostały uregulowane do dnia złożenia sprawozdania. Przepisy Ordynacji wyborczej nie dopuszczają możliwości składania sprawozdań częściowych sporządzanych w strukturach terenowych przez osoby działające z upoważnienia pełnomocnika finansowego.

W przypadku niezłożenia sprawozdania w ustawowym terminie komitet wyborczy traci prawo do dotacji z budżetu państwa, o której mowa w art. 100 ust. 1 Ordynacji wyborczej.

Sprawozdanie wyborcze sporządza się według wzoru określonego w załącznikach do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie prowadzenia rachunkowości przez komitety wyborcze uczestniczące w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Rozporządzenie przewiduje odrębny wzór sprawozdania dla komitetu wyborczego partii politycznej/koalicyjnego komitetu wyborczego oraz odrębny wzór dla komitetu wyborczego wyborców.

Okresem rozliczeniowym komitetów wyborczych jest okres od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, do dnia przedstawienia sprawozdania wyborczego Państwowej Komisji Wyborczej.

W sprawozdaniu wyborczym należy podać nazwę banku i numer rachunku komitetu wyborczego, przychody/wpływy na ten rachunek w okresie rozliczeniowym,

ze wskazaniem źródła z jakiego pochodzą środki pieniężne oraz wydatki według podanej we wzorze specyfikacji.

W odniesieniu do niektórych pozycji sprawozdania, takich jak: wpłaty od osób fizycznych, kredyty bankowe i wierzytelności, pozyskane wartości niepieniężne, do części II, zatytułowanej „Informacje szczegółowe”, należy załączyć imienne wykazy sporządzone według objaśnienia podanego pod tabelą.

Do sprawozdania każdego komitetu wyborczego załącza się dokumenty wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów. Ze względu na charakter dowodowy, dokumenty te powinny być oryginałami. W szczególności dotyczy to faktur, rachunków i innych dokumentów dotyczących kosztów i wydatków, chyba że nie zostały zapłacone do dnia złożenia sprawozdania. W tym wypadku powinna być załączona uwierzytelniona kserokopia. Wśród dokumentów składanych do sprawozdania należy załączyć historię rachunku bankowego komitetu wyborczego, gdyż dokument ten jest niezbędny do weryfikacji podanych w sprawozdaniu danych. Zbiorcze zestawienie sporządzone przez bank powinno obejmować wszystkie operacje dokonane na rachunku od jego otworzenia do zamknięcia lub do określonego dnia.

Zgodnie z art. 94 ust. 1 Ordynacji wyborczej, sprawozdania wyborcze komitetów w formie przedłożonej Państwowej Komisji Wyborczej podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na staranność i czytelność zapisów w druku sprawozdania oraz wypełnienie wszystkich jego pozycji. Wykazy obejmujące dane osobowe nie są publikowane, dlatego też powinny być sporządzone na odrębnym arkuszu z odpowiednim oznaczeniem numeru załącznika do punktu sprawozdania.

VIII. Sposób wykorzystania nadwyżki pozyskanych środków nad poniesionymi wydatkami.

W wyniku rozliczenia kampanii wyborczej komitet wyborczy ustala, czy zyskał nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami.

W przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami komitet wyborczy partii politycznej przekazuje ją na Fundusz Wyborczy tej partii politycznej (art. 90 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Dla rozliczenia nadwyżki między partiami politycznymi tworzącymi koalicyjny komitet wyborczy istotne jest, czy w umowie koalicyjnej ustalono proporcje, w jakich ewentualna nadwyżka pozyskanych środków nad poniesionymi wydatkami zostanie podzielona między partie tworzące koalicję i przekazana na Fundusze Wyborcze tych partii. W razie braku stosownych postanowień w umowie koalicyjnej, środki przekazuje się na rzecz instytucji charytatywnej (art. 90 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

Komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze powinny ustalić, czy posiadają nadwyżkę po zbilansowaniu przychodów i wydatków w sprawozdaniu wyborczym i niezwłocznie po złożeniu sprawozdania przelać środki finansowe z nadwyżki (zwrócić) na Fundusze Wyborcze.

Inaczej przedstawia się sposób wyliczenia nadwyżki w przypadku komitetu wyborczego wyborców. Jeżeli komitetowi temu przysługuje dotacja podmiotowa,

o której mowa w art. 100 ust. 1 Ordynacji, to do kwoty pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej dodaje się uzyskaną dotację i odejmuje się wydatki w kwocie wykazanej w sprawozdaniu. Jeżeli przychody i wydatki komitetu równoważą się, to nadwyżką jest cała kwota dotacji podmiotowej.

Jeżeli w sprawozdaniu komitet wykazał nieuregulowane zobowiązania, takie jak spłata kredytu lub wierzytelności wobec dostawców towarów i usług, to zobowiązania te mogą być pokryte z dotacji podmiotowej. Komitet wyborczy może także z dotacji pokryć inne wydatki wynikające z realizacji przepisów ustawy, np. ogłoszenia prasowe, opłaty bankowe, koszty usuwania plakatów itp. Dotacji podmiotowej nie można przeznaczyć na zwrot środków osobom fizycznym, które dokonały w sposób prawidłowy wpłat na kampanię wyborczą danego komitetu.

Komitet wyborczy wyborców przekazuje nadwyżkę pozyskanych środków na rzecz instytucji charytatywnej (art. 90 ust. 3 Ordynacji).

Informację o przekazaniu nadwyżki na Fundusz Wyborczy bądź na rzecz instytucji charytatywnej, bez względu na jej wysokość, pełnomocnik finansowy komitetu jest obowiązany przekazać Państwowej Komisji Wyborczej. Niedopełnienie tego obowiązku naraża pełnomocnika finansowego na sankcję karną z art. 163 ust. 1 pkt 1 Ordynacji wyborczej.

Zastępca Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej: *Jan Kacprzak*